

Mardi,
30 janvier 2007

Do huet d'Regierung sengerzäit eng Rei Argumenter ugefouert, firwat dat an den Ae vun der Regierung net sënnvoll wär.

Dat éischt Argument huet geheescht, dass d'Décisioun vum Bau vun deene groussen öffentlechen Transportstrukturen dann zu engem groussen Deel an der Hand vun der Gemenge géinge leien an do misst opgepasst ginn, dass an deenen eenzelne Gemengen och déi Pläng richteg klasséiert géife ginn; dass wär mat 118 PAGen net evident gewiescht.

Dat Zweet war, dass et am Fong eng Démarche war, déi anescht sollt gemaach ginn. Hei ass nämlech gesot ginn, contrairement zu deem, wat an den Établissements classés steet, dass ee sollt eng Consultation publique maachen an engem ganz fréie Stadium, an zwar dann, wann et nach méiglech ass fir dee ganze Projet ze reorientéieren; ganz anescht wéi bei den Établissements classés, wou dat eben net de Fall ass a wou et méi spéit geschitt, dann, wann de Projet scho ganz ausgeschafft ginn ass an zur Autorisation virläit.

Dat drëtt Argument war, dass et e ganz aneren Typ vu Planifikatioun war. D'Établissements classés sinn a sech Gebaier oder Chantieren, déi an enger ganzer Schlussprozedur erauskommen, klasséiert ginn, während mer hei och am Kader vum IVL wollten d'Méiglechkeet ginn, fir d'Définitioun vu Korridoren ze maachen, vläicht scho wäit eier de Projet an der Bau kënnt, dass ee kann am Kader vu Plans sectoriels och Tracé festleeën.

Dat véiert Argument war, dass, well och der Conseil d'État akzeptéiert huet, dass een a Konformitéit vun den Dispositiounen, notamment vun der Konvention vun Aarhus, sollt sinn, wou am Stade précoce vun der Planifikatioun den Avis du public mat den Alternativen sollt kënne gefrot ginn, wou d'Alternativen also nach eng reell Diskussioun wäeren, also net nëmmen iwwer méiglech Kompensatiounen sollt diskutéiert ginn, mä och iwwer Alternativen.

Meng Konklusioun och doranner war, dass et sech am Fong an deem enge wéi an deem aneren Dossier ëm verschiddenen Zorte vun Approchen, och ëm verschiddenen Zorte vu Problemer géing handeln, déi een also noutgedronge besser hätt anescht unzefänken an hinnen eng aner Prozedur ze ginn. Dofir war et och a mengen Ae keng wesentlech Diskussioun, ob mer hei een oder zwee Texter géingen oder sollte maachen.

Déi zweet Diskussioun, déi haut ugeschwat ginn ass, ass déi zwëschen op där enger Säit dem Ministère des Travaux publics an op där anerer Säit dem Ëmweltministère.

Ech soen och ganz gär fir d'éischt, dass déi Fro do, wat elo der Choix vun der Kommissioun ugeet an där se an der Chamber traitéiert ginn ass, ënnert der Responsabilitéit selbstverständlech vun der Regierung läit, mä dass awer dee Choix, dass der Ministère des Travaux publics deem Text hei gemaach huet, sécher emol ganz am Ufank e Choix war, deem aus historiesche Grënn eraus komm ass, well d'Transpositioun vun där virreger Direktiv, der 85/337/CEE, déi am Gesetz vum Fonds des routes ëmgësat ginn ass, och sengerzäit vum Ministère des Travaux publics gemaach ginn ass an hei déi Kompetenz also weider aus historiesche Grënn esou gedroen ass. Dass elo déi formell Saach.

An da soen ech awer inhaltlech, dass déi Aart a Weis, wéi deem Text hei virbereet ginn ass a wéi déi Aarbechten haaptsächlech an deene leschten zwee, dräi Joer, wou ech et ka jugéieren, gemaach gi sinn, dass déi Zesummenaarbecht, déi mer an deem Aarbechtsgrupp, dee säit 2002 existéiert huet, wou d'Travaux publics, den Transport, d'Ëmwelt an den Intérieur - den Deel vum Aménagement du Territoire - zesummege-schafft hunn a wou all déi Décisiounen, an alles, wat an deem Text hei steet, awer aus enger gemeinsamer Fieder komm ass, dass een net do ka soen, dat eent oder dat anert wär benodelegt oder bevirdeelegt ginn.

Mir hunn hei probéiert eng équilibréiert Aarbecht ze maachen, déi déi verschidden Departementer an déi verschidden Zilsetzungen, déi d'Regierung sech gëtt, fir déi an en Text eranzebréngen, fir do am Praktesch weiderzekommen, a fir och en Text dohinnerzeleeën, deem deenen engen an deenen aneren Nécessitéite géif Rechnung droen. Mir hunn eis eng Aarbechtsaart a -weis ginn, déi sënnvoll a logesch ass.

Ech wëll awer nach eng kéier déi fundamental Équilibere vun deem Text hei duerstellen, well et ass jo d'Resultat, wat zielt, an net deem, deem elo federführend an deem Text war; mä fir sech d'Fro ze stellen: Wat ass dann an deem Text do erauskomm? Da wëll ech soen, dass mer déi Équiliberen, wa mer se eng kéier kucken, da muss ee soen,

dass et jo evident ass, dass op där enger Säit d'Travaux publics oder den Transport, deemno wat fir eng Infrastruktur et dann eben ass, d'Maîtres d'oeuvre sinn. Dass ass jo net contestéiert; dass sinn déi Ministèren, déi bauen.

Wat d'Prozedur ugeet, hu mer drop gehalen, dass et ebe just net déi zwee Ministèren, déi bauen, sinn, déi och responsabel sollte fir d'Prozedur sinn, mä dass dat sollt en anere Ministère sinn. Duerfir ass do der Ministère de l'Aménagement du Territoire geholl ginn, deem op Basis vun Notices d'impact, déi ee schonn an engem ganz fréie Stadium zur Verfügung gestallt kritt, dann och sollt der Regierung - an net eleng décidéieren, mä da sollt der Regierung - proposéieren, ob Jo oder Nee bei verschiddene Projeten, wou et net souwiso obligatoresch ass, esou eng Etüde gemaach ginn.

Déi Étude d'impact comparative gëtt dann och vum Ministère de l'Aménagement du Territoire gemaach, net vum Maître d'œuvre, net vum Bauminister, net vum Travaux-publics-Ministère. An et kommen nach eng Rei Études d'impact détaillées dobäi, déi da vun deenen anere Ministèren, ënnert deenen hirer Tutelle an hirer Regie, gemaach ginn. Dass ass den Ëmweltministère, wat den Environnement humain ugeet a wat den Environnement tout court ugeet.

Déi Etüden, déi zu deene wichtigsten Deeler vun deem Dossier gehéieren, ginn evidenterweis ënnert der Tutelle vum Ëmweltministère hiergestallt. Et ass och den Ëmweltministère, deem an deem ganze Kontext hei d'Définitioun vum de Mesures compensatoires mécht. D'Fixation vum Tracé, wat fir een definitiven Tracé bäibehale gëtt, gëtt och vun der Regierung geholl op Rapport vum Ëmweltministère. Dobäi kënnt nach, dass d'Informatioun vum Public a vum Bau selbstverständlech vum Transport- a vum Bauministère gemaach gëtt, wat jo an der Logik vun der Saach ass.

Wann een dat Ganzt kuckt, wann een also déi ganz Prozedur vu vir bis hinnen eng kéier duercheet a wann ee gesäit, wien a wat fir engem Moment vun där Prozedur do muss agraifen, da mengen ech kann een awer soen, dass mer hei eng Prozedur geschaf hunn, wou dat, wat ech „checks and balances“ géif nennen, vun deenen engen a vun deenen aneren - vun deenen, déi bauen, vun deenen, déi et analyséieren, vun deenen, déi d'Etüde maachen, vun deenen, déi d'Décisioun duerno proposéieren an huelen - awer engem Konzept entsprécht, wou all déi verschidde Facetten, déi bei den öffentlechen Infrastrukture sinn, dann, wann et grouss sinn, dann, wann et wichtiger sinn, müssen, fir eng Décisioun ze huelen, erafléissen, dass dat awer hei ofgeséichert ass.

Déi aner Fro, an dofir hunn ech virdu gesot, wat d'Direktiv eis an der Prinzipien a sech operluecht hätt; an ech wëll soen, dass mer am Fong schonn déi ganzen Zäit an deene leschte Joren nach eng Prozedur tëschent deenen eenzelne Ministèren haten, fir eis an där leschter Zäit déi grouss Projeten autoriséieren ze loosser, déi duerchaus scho fonctionnéiert huet an déi duerchaus scho Realitéit war. Mir hu probéiert alles dat, wat an der Direktiv hei stoung, och esou ëmzesetzen, dass mer déi Prozedur konnte bäibehalen an ausbauen, well déi Prozedur, déi mer elo haten, och schonn zu engem Deel méi wäit gaangen ass wéi dat wat d'Direktiv eis virgeschloen huet.

Esou seet zum Beispill d'Direktiv ganz einfach, dass d'États membres „déterminent si le projet doit être soumis à une évaluation conformément aux articles 5 à 10“. Et ass natierlech d'Fro: Wéi determinéiert een dat? Dofir hu mer gemengt, dass déi Missioun vun engem interministerielle Grupp misst determinéiert ginn, wou all déi verschidde Ministère sollten drasetzen. An dat war dee Grupp, deem dann och scho säit 2000 age-sat ginn ass, dee fonctionnéiert.

Eppes anescht, dass ass, dass mer eng ganz Rei spezifesch Etappe virginn hunn, dass zum Beispill eng vun deenen Etappen déi ass, dass der Ministère de l'Aménagement du Territoire och seng Plaz dran huet, an dass och hie mat an déi Diskussioun erakënt. D'Direktiv seet just «une esquisse des principales solutions de substitution qui ont été examinées par le maître de l'ouvrage et une indication des principales raisons de son choix, eu égard aux effets sur l'environnement». Dass ass dat, wat mer am Fong gefrot ginn. Wann een awer elo kuckt, wat mir an den Text drasetzen, da muss ech soen, ass dat awer vill méi konsequent a mengen Aen a vill méi logesch wéi dee Minimum, dee mer gefrot gi waren an den Direktiven.

En drëtten Punkt wier nach ervirzehiewen, dass ass deem, dass d'Direktiv am Fong ganz einfach seet, dass d'Mesures compensatoires ugeet, dass «une description des

mesures envisagées pour éviter, réduire et, si possible, compenser les effets négatifs importants du projet sur l'environnement» ze liwwere wär. Mir soen awer hei am Gesetz am Artikel 11: «Les mesures compensatoires qui font partie intégrante du projet, doivent être reprises dans le plan parcellaire des terrains à inclure et sont déclarées d'utilité publique.» Och do ass ganz kloer, wat mer maachen, wéi mer et maachen a wéi wäit mer ginn.

An dat hätt och nach net, wa mer e strikte Minimum hei vun der Direktiv gemaach hätten, tel quel misse esou prezis am Gesetz drastoen. Dofir mengen ech, dass mer déi Aarbecht, déi mer eis gemaach hunn, déi Prozedur, déi mer eis hei gemeinsam ginn hunn, an déi och schonn ugewannt gëtt, awer dobausse kënne weisen.

Dann d'Fro, d'Obligatioun vun den Impaktstudien, déi jo och contestéiert ginn ass vun der Madame Loschetter dobaussen. Ech wëll just soen, dass dee leschten Amendement, dee mer gemeinsam an der Chamberskommissioun gemaach hunn, awer kloer stellt, dass bei deene Projeten, déi net obligatoresch enger Direktiv ënnerleien, et awer net einfach esou ass, dass een elo kann egal wéi decidéieren, ob oder ob net esou eng komparativ Studie da gemaach gëtt, mä dass et muss sinn.

Dee leschten Amendement preziséiert dat ganz kloer, obwuel mir och gemengt hunn, dass et virdu schonn dragestanen hätt. Mä fir keng Diskussioun ze kréien, hu mer et nach méi prezis kloer gestallt, dass déi Décisioun no prezise Kritären - esou wéi se an der Annex stinn, „incidences notables sur l'environnement“ - festzestellen wär, och wann der Projet méi kleng wär, dass dann awer esou eng Etüd gemaach géif ginn.

Schon eleng géint déi prezis Décisioun, wa géif gesot ginn et bräicht keng esou eng Etüd gemaach ze ginn, ass schonn an deem Moment direkt eng Recoursméiglechkeet an deem heiten Text virginn, dass scho kann, wann ee mat der Décisioun, keng ze maachen, net d'accord ass, e Recours um Gericht gemaach ginn. D'Gericht kann déi Décisioun annulléieren. A wa se annulléiert gëtt, ass et nu jo awer ganz kloer wat dat heescht.

Sou! Ech wëll also soen, dass mer do awer och relativ kloer an däitlech Saache gemaach hunn.

Wat d'Recoursméiglechkeeten ugeet an déi Diskussioun iwwert d'Recours en annulation an d'Recours en réformation, esou wëll ech emol fir d'éischt soen, dass déi Convention d'Aarhus, déi jo hei ganz vill zitéiert ginn ass, néierens an a kengem Moment virgessäit, dass d'ergendwou e Recours en réformation misst gemaach ginn. Do steet dran, dass d'Possibilitéit muss existéieren de contester «devant une instance judiciaire (...) la légalité, quant au fond et à la procédure (...)». Dass ass dat, wat d'Convention d'Aarhus hei virgessäit. Dofir ass natierlech de Recours en annulation dat, wat absolut suffisant ass, fir deem do Rechnung ze droen.

Da wëll ech awer och soen, dass der Recours en réformation am Fong, notamment an enger Prozedur, wou mer mat Alternativen schaffen a wou eng Rei Alternativen um Dësch leien, jo awer dem Riichter d'Méiglechkeet géif ginn zwëschen dräi, véier, fënnf Alternativen, déi proposéiert wäeren, dann eng Décisioun ze huelen, an ech considéieren awer, dass dat nu wierklech eng Saach vun der Politik, vun der Regierung a vun der Chamber ass, fir eng eminent politesch Décisioun zwëschen Alternativen ze huelen. Dofir mengen ech, dass der Recours en annulation an deem Fall dee richtegen ass. An dofir hu mer och drop gehalen, fir et dobäi ze loosser.

Mir hunn och déi zwou Etappen aus deem Grond agefouert, fir am Fong Rechtssécherheet ze ginn: Eischstens, d'Recoursméiglechkeet, wann da gesot gëtt et misst keng Etüd d'impact ginn - dat hunn ech scho virdu gesot -; an zweetens nach eng kéier déi Recoursméiglechkeet, wann déi décisiv an déi definitiv Décisioun geholl ass, fir dann do och nach eng kéier Recours ze huelen an déi Décisioun och nach eng kéier a Fro ze stellen.

Ech weess net, Här Scheuer, ob dat hei elo d'Krénung ass an ob ech haut den Owend glécklech soll sinn. Ech si just frou haut den Owend, dass mer deem Text hei duerch hunn.

(Interruption)

An eis sinn haaptsächlech frou, dass mer eis heimadder kënne eng Prozedur ginn, wou ee Rechtsweg kloer ass, wou mer wesse wéi mer déi Projeten do sollen duerchféieren a bis zum Schluss bréngen a wou ech och mengen, dass mer hei weiderkomme mat enger Prozedur, déi effikass ass an déi awer dem Naturschutz an dem Aména-

gement du Territoire Rechnung dréit, deene mer och wëlle bei esou wichtigen Décisiounen Rechnung droen.

Ech soen lech Merci fir d'Nolauschteren.

» M. le Président.- Merci, Här Minister. Domadder si mer um Enn vun der Debatt ukomm. Mir kommen elo zum Vote iwwert de Projet de loi 5198.

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet de loi ass ugehall mat 52 Jo-Stëmmen, bei 7 Abstentionen.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par M. Laurent Mosar), M. Lucien Clement, Mmes Christine Doerner, Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch, MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer (par Mme Martine Stein-Mergen), Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen (par M. Marcel Oberweis), Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol (par M. Roger Negri), M. Fernand Diederich, Mme Lydia Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. John Castegnaro), Mme Lydia Mutsch (par M. Alex Bodry), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider, Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par M. Romain Schneider);

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch, MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger, Alexandre Krieps (par Mme Colette Flesch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Se sont abstenus: MM. Claude Adam, François Bausch, Félix Braz, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox (par M. Claude Adam) et Mme Viviane Loschetter.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Et ass also esou decidéiert.

Mir kommen elo zum leschte Punkt vun eise Ordre du jour, zum Projet 5446, enger Ofännerung vun der Konvention vun Espoo. D'Wuert huet elo der Rapporteur, den honorabelen Här Negri. Et sinn agedroen: den Här Oberweis, den Här Calmes an den Här Gira.

10. 5446 - Projet de loi portant approbation du deuxième Amendement à la Convention sur l'évaluation de l'impact sur l'environnement dans un contexte transfrontière, signée à Espoo (Finlande) le 25 février 1991, adopté à la troisième réunion des Parties à la Convention, tenue à Cavtat (Croatie) du 1er au 4 juin 2004 (Décision III/7)

Rapport de la Commission de l'Environnement

» M. Roger Negri (LSAP), rapporteur.- Merci, Här President. Här President, Dir Häre Ministeren, Dir Dammen an Dir Hären, hätt sengerzäit, wéi d'Atomzentral vu Cattenom gebaut ginn ass, d'Espoo-Konvention scho bestanen, dann hätte mir als Lëtzeburger Land bei engem Projet, deem esou no un eis Grenz gebaut ginn ass, jo, dann hätte mer eis um internationale Plang mat adequate juristesche Moyaen besser géint Cattenom wiere kënne.

Den Objet vun der Espoo-Konvention ass, den Impakt op d'Ëmwelt vu bestëmmte festgeluechte Projeten ze evaluéieren, déi e grenziwwerschreidende Kontext hunn.

De Projet de loi 5446, deen den zweeten Amendement vun der Espoo-Konventioun beinhalt, ass den 23. Februar 2005 an der Chamber déposéiert ginn. De Statsrot huet säin Avis de 5. Juli 2005 ofginn; de 27. September 2005 gouf ech als Rapporteur genannt.

De Projet de loi ass an der Ëmweltkommissioun an de Réunioune vum 27. September 2005 a vum 20. September 2006 analyséiert ginn. Mäi Rapport zum Projet de loi gouf de 24. Januar 2007 unanime adoptéiert.

Här President, d'Zil vum Projet de loi 5446 ass, wéi gesot, d'Approbatoun vum zweeten Amendement vun der sougenannter Espoo-Konventioun, deen am Juni 2004 zu Cavtat ugeholl gouf.

Fir deen zweeten Amendement an dee richteg Kontext ze setzen, wëll ech awer fir d'éischt op d'Basiskonventioun vun Espoo an duerno op déi zwee respektiv Amendementer ze schwätze kommen.

D'Espoo-Konventioun iwwert d'Evaluatioun vum Impakt op d'Ëmwelt vu bestëmmte festgeluechte Projeten, déi an engem grenziwwerschreidende Kontext stinn, gouf de 25. Februar 1991 a Finnland ugeholl. Si ass vun de Vereenten Natiounen ausgehandelt ginn am Kader vun der ekonomescher Kommissioun fir Europa.

De Contenu selwer vun der Espoo-Konventioun kann ee folgendermoossen erklären: Wann e Land e Projet wëllt realiséieren, dee méiglecherweis e seriösen Impakt op d'Ëmwelt an d'Liewensqualitéit vun engem vu sengen Nopeschlänner huet, mussen déi Nopeschstaten an déi betraffe Bierger an enger fréier Planungsphas doriwwer informéiert ginn.

Duerfir muss obligatoresch - an ech betounen: obligatoresch - eng Impaktetüd gemaach ginn. D'Informatiounen vun där Impaktetüd mussen alle Beträffenden zougänglech sinn. Dat ass ganz am Geescht vun der Aarhus-Konventioun, wou mir hei jo schonn des Öfteren doriwwer ofgestëmmt hunn, fir eng maximal Informatioun un de Public ze ginn am Sënn vun enger méi partizipativer Demokratie.

D'Leit an der Regioun mussen d'Méiglechkeet kréien hiren Avis dozou ofzeginn. Duer no verhandelen déi zwee State mateneen, ier da ka schliesslech eng Décisioun getraff ginn. Et kann no der Realisatioun vum Projet och nach eng Evaluatioun vun de reellen Auswierkungen op d'Ëmwelt gemaach ginn, an et steet all Land fräi, sech nach méi streng Regeln zousätzlech opzeerleeden.

Wéi gouf d'Konventioun ëmgësot? D'Europäesch Gemeinschaft huet d'Konventioun vun Espoo ënnerschräwwen an huet se iwwert d'Direktiv 85/337/CEE respektiv iwwert d'Direktiv 97/11/CE ëmgësot, wéi mer dat hei scho virdru beim Projet de loi 5198 vun der Rapporteuse, der Madame Sylvie Andrich-Duval, hei esou gutt virgestallt kruten.

Dës Direktive bezéie sech allerdéngs net nëmmen op e grenziwwerschreidende Kontext, mä betreffen all Projeten, déi am Unhank vun der Konventioun opgeléscht sinn.

Fir e Land wéi Lëtzebuerg, dat keng Grenz zu Net-EU-Länner huet, bedeit dat, dass mer d'Konditiounen vun der Konventioun vun Espoo erfüllen, wa mir déi virgenannten EU-Direktiven ëmsetzen an applizéieren an dobäi iwwer eis Grenzen eraus déi betraffe Partei mat an d'Prozedur abannen.

Lëtzebuerg huet d'Espoo-Konventioun den 29. Juli 1993 a Lëtzebuurger Recht ëmgësot. Nodeem déi éischt 16 Staten d'Konventioun ratifizéiert haten, ass si den 10. September 1997 a Kraaft getrueden. Haut hunn 43 Länner plus d'EU selwer d'Espoo-Konventioun ugeholl.

Här President, en éischten Amendement zur Konventioun gouf de 27. Februar 2001 zu Sofia ugeholl. Dësen éischten Amendement huet zwou Neierunge bruecht: Fir d'éischt ass kloergestallt ginn, dass d'Definitioun vum Public, deen e Matsproochrecht huet, och ONGen an aner Interessengruppe mat aschléisst. Zweetens gouf decidéiert, dass och Länner ausserhalb vun Europa dës Konventioun kéinten ënnerschräiwen. Lëtzebuerg huet de 7. März 2003 den éischten Amendement vu Sofia a Lëtzebuurger Recht ëmgësot.

Dësen éischten Amendement ass de Moment nach vu sechs anere Länner ëmgësot ginn an ass domat international nach net a Kraaft, well e muss vu 75% vun de Länner ugeholl ginn, déi d'Espoo-Konventioun matratifizéiert hunn.

Den zweeten Amendement, iwwert dee mer haut jo ofstëmme, gouf am Juni 2004 zu Cavtat a Kroatien ugeholl. E preziséiert, dass déi betraffe Parteien e Wuert kënnen matschwätze bei der Definitioun vun der Envergre vum der Impaktetüd.

Den Amendement gesäit och vir, dass Rapporté mussen gemaach ginn, déi solle weisen, ob d'Prozeduren, déi an der Konventioun festgeschriwwen sinn, och agehale ginn.

Virun allem gouf d'Lëscht vun de Projeten iwwerschafft, fir déi eng Impaktetüd muss gemaach ginn. E puer Aktivitéiten op där Lëscht goufe méi exakt beschriwwen. Fënnef nei Aktivitéite sinn dobäikomm.

Här President, wat fir eng Projete sinn also elo vun dësem Projet de loi betraff? D'Konventioun enthält eng Annex, déi 22 Aktivitéiten opléscht, fir déi d'Prozedur muss ugewannt ginn. Dozou zielen ënner anerem d'Pétrolsraffinerien oder déck Pipelinen a Pétrol, Gas oder Chemikalien, déi dovunner transportéiert ginn. Mä awer och Atomzentralen - wéi Cattenom a Chooz - a Pabeierfabrikatiounsanlagen, déi méi wéi 200 Tonnen dobaussen an der Loft dréchnen, wéi zum Beispill Cellardennes zu Harnoncourt bei Virton, wou duerno, deemno wéi d'Loft geet, e Geroch vu waarmem Kabes iwwert de Süden an de Weste vu Lëtzebuerg läit. Ëmmerhi läit dës Betrib net méi wäit wéi 30 km Loftlinn vun der Lëtzebuurger Grenz ewech.

Och Héichspannungsleitungen vun 220 kV, déi méi laang wéi 15 km sinn, zielen dozou - deen neie Projet vun Aubange léisst gréissten. Och Wandkraaftanlagen an de Parcs d'éoliennes, fir Elektresch ze maachen, falen ënnert dëst Gesetz. Do konnt ee jo déi lescht Deeg an der Zeitung liesen, wou d'Prozedur zu Mompech de Moment leeft. Wat soen dann d'Nopeschlänner dozou? - Och dat gehéiert dozou!

Mä dozou gehéieren awer och Autobunnen vu méi wéi zéng Kilometer Längt - wéi et och elo scho beim viregte Projet virgestallt ginn ass -, Zuchstrecke fir de Fernverkéier, oder Flughäfen mat enger gewësser Längt vu Landepist - nämlech vun ab 2.100 Meter.

Genau dorop huet am Kontext vun dësem Projet de loi och de Statsrot higewisen a sengem Avis. A fir dass kee juristesche Vide an Onsécherheet sollten entstoën, hat de Statsrot proposéiert, fir d'Projets de loi 5198 a 5446, also déi vun haut, deeselwechten Dag an der Chamber zum Vote ze bréngen.

D'Ëmweltkommissioun huet deem zougestëmmt a gewaart bis de Projet de loi 5198 fäerdeg war. Dat erkläert firwat zwëschent dem Dépôt vum Projet de loi 5446 an haut relativ vill Zäit vergaangen ass. Et wier einfach net gutt gewiescht, wa mir eis mat der Ratifizierung vun deem zweeten Amendement vun der Espoo-Konventioun zu eppes verpflichtet hätten, wat érischt Méint méi spéit säin Nidderschlag an eiser Législatioun fonnt hätt.

Haut hu mir elo also déi zwee Projete virleien a kënnen eis Responsabilitéit a voller Transparenz huelen. Fir komplett konform zu dësem Projet de loi ze sinn, mussen nach zwee Règlements grand-ducaux iwwert de Remembrement vun de Biens ruraux an den Aménagement urbain approuvéiert ginn.

Wa mir haut dësen zweeten Amendement vun Espoo stëmme, si mir niewent Albanien, Eisträich a Schweden, dat véiert Land op der Welt, dat dëst Impaktstudiegesetz komplett ëmgësot huet. Bis et international a Kraaft ass, mussen ebenfalls do 75% vun de Ratifizierungslänner dëst och nach no eis maachen. Domat leie mir un der Spëtzt op der Welt, wat d'internationaalt Recht zur Evaluatioun vum Impakt op d'Ëmwelt bei bestëmmte Projeten ueget. Dëst soll och emol ganz kloer gesot ginn. Domat wëlle mer weisen, dass dës Regierung d'Ëmweltproblemer erkannt huet, an dass d'Chamber an deem Sënn handelt an Neel mat Käpp mécht.

Domat ginn ech den Accord vu menger Fraktioun zu dësem Projet de loi a soenlech Merci fir d'Nolauschteren.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Rapporteur. Den honorabelen Här Marcel Oberweis huet als éischte Riedner d'Wuert.

Discussion générale

» **M. Marcel Oberweis** (CSV). - Här President, léif Kolleginnen a Kollegen,

Här Minister, erlaabt mer am Ufank wéi ëmmer dem Roger Negri, dem Rapporteur, Merci ze soe fir de schréfflechen an och de mündleche Rapport, dee mer hei virgeluecht kritt hunn.

Mir hunn et hei mam Amendement vu Cavtat am Zesummenhang mat der Konventioun vun Espoo ze dinn. Kuerz e Rappel: D'Konventioun vun Espoo, déi de 25. Februar 1991 ënnerschräwwen ass, stellt a sech dat éischt internationaalt juristescht Element duer am Zesummenhang mat dem Impakt op eis Ëmwelt, an dat am Kader vun der nohalteger Entwécklung, déi mer eis haut permanent op de Fändel schreiwen. Am Spezielle gëtt do den Ëmweltimpakt op den nationalen, awer hei nach vill méi, op den internationalen oder grenziwwerschreidenden Niveau geluecht.

Dass dës Konventioun eng héich Bedeitung huet, ass duerch déi Tatsaach begrënt, dass am Artikel 17 vun der Rio-Deklaratioun aus dem Joer 1992 - also ee Joer méi spéit - den Impakt op eis Ëmwelt als e wichtegen Deel zrëckbehalen ginn ass.

An dem Amendement vu Cavtat aus dem Joer 2004 stoung de grenziwwerschreidenden Impakt op d'Ëmwelt am Mëttelpunkt vun den Diskussiounen. Et si Projeten, déi am Beräich vun de Grenzen tëschent de Länner duerchgefouert ginn, déi duerch eng Evaluatioun op Grond vun Informatiounen eng Consultatioun hannerfroen.

Dat op alle Fall, wann e Land eng Infrastruktur opbaut an domadder d'Liewensqualitéit an d'Ëmwelt vun de Mënschen, déi op där anerer Säit vun der Grenz wunnen, eventuell schuede kéint.

Duerch den Amendement an der Konventioun vun Espoo kënnen dann d'Matbierger op deenen zwou Säiten vun der Grenz en Abléck an den Dossier kréien, fir sech en connaissance de cause mat dem Dossier auserneezenesetzen. Dat ass speziell de Fall bei Infrastrukture gréisserer Aart oder bei Industriekomplexer. Si kënnen souguer Récksprouch vun Experten huelen, fir sech e bessert Bild ze maachen. D'Matbierger kënnen sech deemno am Geescht vun der Aarhus-Konventioun aus dem Joer 1998 bewegen, déi den Accès zur Informatioun an der Partizipatioun wéi och den Accès à la Justice regelt.

Hei zu Lëtzebuerg hu mer eis awer e relativ grouss Kader opgespaant mat Ëmweltgesetzter, fir all Kéiers den Impakt op d'Ëmwelt ze hannerfroen, fir erauszefanne wou d'Natur- oder eis Liewensressourcen attackéiert ginn.

Här President, an deem virleiende Gesetzestext sinn déi Infrastrukturen opgeléscht ginn, déi dann eben hei ënnersicht solle ginn. Ech maachen et ganz kuerz hei, mä fir vläicht emol e Beispill ze ginn: eng Twinerg, wéi mer se zu Esch opgebaut hunn, mat 300 Megawatt fält och hei drënner; oder d'Autobunnnetzer ab 2,1 km; eis nei SI-DOR-Anlag zu Leideleng, déi mer elo baue wäerten, fält och hei drënner; Kläranlagen, wa se méi wéi 150.000 Awunnergläichwäerter hunn, falen och hei drënner; a souguer Tanklageren, déi mer zur Zäit diskutéieren, wéi mer se eventuell an engem Hafen hei am Land plangen, falen och do drënner. Dann, wat immens iwwerrascht, och d'Wandparken.

D'Avisé vun de Chamberen, déi waren duerchwees positiv agestallt. Si hunn alleguer um Charakter vun der Grenziwwerschreidung festgehalen an och de juristesche Kader ënnerstrach. D'Ëmweltverträglechkeetsstudie ass eben e wichtegt Instrument vum Ëmweltschutz, an dat am Zesummenhang mat der Planung an dem Bau - wéi ech gesot hunn - vun Infrastrukturen an Industriekomplexer, wéi mer se haut de Mëtte schonn eng Kéier gestëmmt hunn.

Et geet ganz einfach drëm, wann een d'nohalteger Entwécklung wëllt seriö huelen - an ech mengen, mir stinn ënnert dem Androck vun e puer Konferenzen, d'Aarhus-Konferenz, muer fänkt de GIEC zu Paräis un -, da gesäit ee jo, dass d'Ëmwelt ëmmer méi staark an de Mëttelpunkt réckelt. Dat gëtt souguer mëttlerweil iwwert dem groussen Pull erkannt, wou mer ëmmer gemengt hatten, do géif et net gräifen; och do gräift et mëttlerweil.

Mir wëlle gärden erausfannen awéiwäit dem Mënsch seng Liewensqualitéit beschiedegt gëtt; an net nëmme seng, och fir d'Déieren an d'Planzen, déi hei keen Deputéierte setzen hunn, mussen mer dann de Respekt weisen. Des Weidere ginn och an deem Gesetz hei d'Agrëffer an d'Loft, d'Waasser an d'Klima hannerfrot.

Et geet awer net duer, dass dës Etüd gemaach gëtt. Vill méi mussen d'Bierger och hir Kloen areeche kënnen, fir gelauschtert

ze ginn. Duerch dës Projet de loi zum zweeten Amendement vun der Espoo-Konventioun kréien d'Matbierger nämlech d'Recht sech weider aktiv am Beräich vun der Ëmweltpolitik ze bedeelegen. Dat ass ee Prozess, dee mer amgaange sinn ze begleeden.

A well der CSV d'Suerg ëm d'Sécherheet oder d'Ëmwelt vum Mënsch an och iwwert d'Planzen- an d'Déierewelt eng ganz grouss Suerg ass, bréngen ech och dofir den Accord vu menger Fraktioun eran a soe Merci fir d'Nolauschteren.

» **M. le Président.** - Merci, Här Oberweis. D'Wuert huet elo den honorabelen Här Gira.

» **M. Camille Gira** (DÉI GRÉNG). - Jo, Här President, ech ka mer zwar ënner engem frëndleche Rapport net esou richtig eppes virstellen, mä ech wëll awer dem Rapporteur félicitéiere fir dee Rapport, deen hie gemaach huet, a just bäifügen, dass déi gréng Fraktioun dës Projet selbstverständlech och wäert stëmme.

Merci.

» **M. le Président.** - Voilà! Den Här Goerens.

» **M. Charles Goerens** (DP). - Här President, ech wollt och den Accord vu menger Fraktioun bréngen a just op ee Punkt hiweisen, Här Bodry, dat ass dee vum Artikel 24bis vum Remembrementsgesetz, op dat och de Rapporteur zu Recht higewisen huet. Ech sinn och frou, datt dee Projet de règlement grand-ducal endlech um Instanzewege ass, an do kënnen mer enger Incertitude och bei där doter Zort vu Projeten en Enn setzen, wann deen eng Kéier adoptéiert ass.

» **Une voix.** - Très bien!

» **M. le Président.** - Merci, Här Goerens. Domadder gesinn ech, dass mer um Enn vun der Debatt ukomm sinn. Vill Accord op alle Säiten, och vun der Regierung, an dofir komme mer elo zur Ofstëmmung vun dësem Projet de loi.

» **Plusieurs voix.** - Très bien!

Vote sur l'ensemble du projet de loi et dispense du second vote constitutionnel

De Projet ass ugeholl mat 58 Jo-Stëmme, bei kenger Nee-Stëmm a kenger Abstentoun.

Ont voté oui: Mmes Sylvie Andrich-Duval, Nancy Arendt (par M. Laurent Mosar), M. Lucien Clement (par Mme Martine Stein-Mergen), Mmes Christine Doerner (par M. Marcel Oberweis), Marie-Josée Frank, Marie-Thérèse Gantenbein-Koullen, MM. Marcel Glesener, Norbert Hauptert, Mme Françoise Hetto-Gaasch (par M. François Maroldt), MM. Ali Kaes, François Maroldt, Paul-Henri Meyers, Laurent Mosar, Marcel Oberweis, Patrick Santer (par Mme Sylvie Andrich-Duval), Marcel Sauber, Jean-Paul Schaaf, Marco Schank, Marc Spautz, Mme Martine Stein-Mergen, MM. Fred Sunnen (par M. Paul-Henri Meyers), Lucien Thiel, Lucien Weiler et Michel Wolter;

MM. Marc Angel, Alex Bodry, John Castegnaro, Mme Claudia Dall'Agnol (par M. Roger Negri), M. Fernand Diederich, Mme Lydie Err, MM. Ben Fayot, Jean-Pierre Klein (par M. Ben Fayot), Mme Lydia Mutsch (par M. Fernand Diederich), MM. Roger Negri, Jos Scheuer, Romain Schneider (par M. Alex Bodry), Roland Schreiner et Mme Vera Spautz (par Mme Lydie Err);

M. Xavier Bettel, Mme Anne Brasseur, M. Emile Calmes (par M. Xavier Bettel), Mme Colette Flesch (par M. Henri Grethen), MM. Charles Goerens, Henri Grethen, Paul Helminger, Alexandre Krieps (par M. Claude Meisch), Claude Meisch et Carlo Wagner;

MM. Claude Adam, François Bausch, Camille Gira, Jean Huss, Henri Kox (par M. Claude Adam) et Mme Viviane Loschetter;

MM. Gast Gibéryen, Jacques-Yves Henckes, Jean-Pierre Koepp et Robert Mehlen.

Gëtt d'Chamber d'Dispens vum zweete Vote constitutionnel?

(Assentiment)

Dann ass et esou decidéiert.

Mir sinn dann um Enn vun eiser Sitzung ukomm. Déi nächst Sitzung ass muer de Mëtten um hallwer dräi.

D'Sitzung ass opgehuewen.

(Fin de la séance publique à 18.21 heures)